

Ženevske novice

št. 45

december 2008

ŽENEVSKE NOVICE

GLASILO ZDRUŽENJA ŽENEVSKIH SLOVENCEV

(Bulletin de l'Association des Slovènes de Genève)

Številka 45

leto XVII

december 2008

VSEBINA:

Uvodnik	3
Intervju z Janezom Merčunom	4
Luškana štimunga	6
Obisk predsednika RS v Ženevi	7
Koncert ob zaključku slovenskega predsedovanja Evropski uniji	
III. Konferenca slovenskih arhitektov in gradbenikov	8
Prišlek doma	9
Mladi Palestinci	10
Slavje v Hunenbergu	12
Romanje v Einsiedelen	13
Žalostna zgodba, ki ji ni videti konca	
Tabor slovenskih otrok	14
Na praznovanju 500. obletnice Trubarjevega rojstva v Velikih Laščah je bila tudi švicarska delegacija iz Lützelflüha	15
Srebrna	16
Tišina	
Novice od tu in tam	17
Esperanto in Anita potovanja po svetu	18
Fotografije	

Naslovnica: Risbice so prispevali Skay Fasano, Tim in Mark Sterckx.

Fotografije so prispevali: Urad predsednika RS (agencija BOBO), Eva Dimčovski, Sonja Montanini, Živa Tavčar.

UVODNIK

Dragi člani Združenja!

Konec leta je čas, ko se ozremo nazaj in naredimo inventuro. Naše Združenje je v tem letu dobilo nov odbor, ki se po svojih najboljših močeh trudi izpolniti vaša pričakovanja in predvsem osnovni namen Združenja, ki je ustvarjati in ohranjati živo povezano skupnost Slovencev, ki živimo v francoskem delu Švice in bližnji Franciji.

Program, ki smo si ga zastavili, ni imel namena vnašati velikih sprememb, saj menimo, da je ustaljeni ritem naših prireditvev kar pravšenj: pomladanski piknik in novoletna večerja, vmes pa še kakšno srečanje. Menim, da sta lepota in uspeh teh dogodkov ravno v tem, da vsakdo prispeva del sebe. Piknik, na katerega vsakdo prinese nekaj iz domače kuhinje, nas povezuje že v misli na skupnost pri pripravi hrane in ko so vse dobrote na skupni mizi, postanemo velika družina, ki uživa v tem, da se snide. Starejši klepetajo, predelujejo preteklost in sedanjost, mlajši pa se podijo za žogo in se vklaplajo v skupino, prepleteno s slovenskimi nitmi. Novoletna večerja je bolj slavnostna in obogatena s kulturnim programom, ki prispeva nekaj slovenskega, mi pa se imamo spet možnost naklepetati v svojem jeziku.

Med posameznimi člani društva se pletejo osebne povezave preko celega leta ob dodatnih prilikah, kot je npr. slovenska maša enkrat na mesec v Ženevi. Posebno smo veseli tudi vseh dogodkov, ki nas povezujejo s Slovenijo. V letošnjem letu nas je Predstavništvo RS pri ZN povabilo na koncert klasične glasbe in na tradicionalni sprejem ob dnevu državnosti. V Bernu pa smo praznovali dan kulture, ki ga je organiziralo slovensko Veleposlaništvo. Velika udeležba tukajšnjih Slovencev na teh dogodkih pričča o naši želji, da ohranjamo slovensko bit, ki nas povezuje med seboj in z domovino.

Naše glasilo Ženevske novice tvori tradicionalno rdečo nit naše skupnosti, saj jih vsi z veseljem prebiramo. Zato jim naša organizacija posveča posebno pozornost glede kakovosti in vključevanja čim večjega števila vaših prispevkov. Letos se nam ta naravnost lepo obrestuje, saj ste člani prispevali precej zanimivih člankov. Dodatno nitko naše povezanosti prispeva tudi spletna stran www.slovinci.org, ki nudi sprotno informiranje o dogodkih, zanimivih za našo slovensko skupnost. Preko spletnega omrežja pa nas tudi lažje najdejo tisti, ki nas še ne poznajo in si želijo z nami vzpostaviti stik.

Ob tem je potrebno omeniti največji slovenski elektronski komunikacijski projekt: nov spletni portal <http://slovinci.si/>, ki je nastal letos jeseni. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je vanj vključil vse relevantne partnerje. Portal zagotovo prinaša pomembno povezovalno os med Slovenci po svetu in matično državo. Tudi naša spletna stran naj bi kmalu postala del skupnega slovenskega portala.

V začetku novembra je potekal v Bernu koordinacijski sestanek predstavnikov vseh slovenskih društev iz Švice, Liechtensteina in Predarlskega. Društva, ki so doslej za svoje člane prirejala masovne prireditve, opažajo, da je njihova dejavnost v zatonu, saj prihaja do osipa članstva. Veliko starih članov se vrača v Slovenijo, novih pa ni.

Po moji oceni je v ženevski skupnosti Slovencev stanje stabilno. Še več. Vsako leto imamo kar nekaj novih članov. Na osnovi uradno znanih podatkov sklepam, da je približno polovica tukajšnjih Slovencev tako ali drugače povezanih z našim društvom. Seveda se vsak posameznik svobodno po svoji želji odloča za povezavo z društvom. Če slučajno kdo, ki nas še ne pozna, prebira te vrstice, ga v svojem imenu in imenu vseh članov Združenja ženevskih Slovencev toplo vabim, da se nam pridruži.

Res je, da smo se povezali na nacionalnem temelju, vendar je to samo začetna osnova, na kateri zraste življenjsko druženje vseh, ki so tako ali drugače povezani z nami. In če nekdo ne čuti potrebe po iskanju povezave, mu lahko namignem, da nekaj zamuja, kot tudi vem, da društvo izgublja en kamen v svojem raznolikem mozaiku.

Ob tej priložnosti naj zaželim vsem uspešno novo leto in se zahvalim vsakemu posamezniku za osebne neprecenljiv prispevek k življenju društva.

Tadej Vengust

INTERVJU Z JANEZOM MERČUNOM

Janez Merčun, ime, ki ga ženevski Slovenci izgovarjajo s spoštovanjem. Razen redkih starejših članov ga nihče ne pozna. Govori se, da je zelo bogat. V 15 letih ni prišel na nobeno slovensko srečanje, a je vseeno vsako leto poslal visok znesek na naš račun. Razlog več, da se z Evelino povabiva kar na kosilo k njemu domov. »Bordeaux ali bourgogne?« je bil njegov odgovor. Z avtom, s kakršnim se prevaža britanska kraljica, naju je pripeljal pred stanovanjski blok. Malce razočaranja, ker nisva pred luksuzno hišo, a vseeno pozabiva zapreti usta, ko naju povabi, naj vstopiva v ogromno stanovanje, ki se razteza čez celotno površino na vrhu stanovanjskega bloka. Rodinov kip tam, vaza Kokoške tu, pa Kogojev Konj, umetniška platna, o katerih govori z ljubeznijo pa tudi ironijo, ko se spominja anekdot, povezanih z nakupom umetnin.

Ves čas je z njim v mislih in besedah prisotna pokojna soproga Metka, ki je imela velik smisel za opremljanje stanovanja. Bolezen je preprečila, da nista praznovala 50. obletnice poroke. Zdaj mu pri vsakdanjih opravilih pomagata gospodinji. Spoznali sva Slovenko Marijo, ki nam je ljubeznivo postregla s kavo in domačim pecivom.

Kako to, da tako malo vemo o vas? Nisem tako skrivnosten, kot se misli. Samo grozno sem bil zaposlen. Imel sem veliko dela in tudi po Metkini smrti je veliko opravkov v zvezi z zapuščino. Letos imam malo več časa. Po dolgih letih smo se letos dvakrat dobili z gospodom Hacinom, gospodom Gregorcem in gospodom Logarjem in je bilo prav prijetno. To so naša leta, opravljamo, obujemo stare čase.

Niste bili v skupini Slovencev, ki je ustanovila Združenje ženevskih Slovencev? Nisem bil niti povabljen. Že od leta 1984 imam švicarsko državljanstvo. Kot Slovenec sem bil najbrž kje registriran, vendar nisem vzel slovenskega državljanstva. Predvsem pa nisem imel niti časa.

Vseeno ste vsa leta plačevali visoko članarino. Saj sem vendar Slovenec, s potnim listom ali brez. V začetku sem bil prepričan, da bodo Slovenci izginili kot Lužiški Srbi, ampak tole z Evropo je čudovita bodočnost. Evropa bo postala dvojezična, vsak narod bo dvojezičen, uporabljal se bo narodni jezik, slovenščina, drugi jezik pa bo postala angleščina. Nevarnosti, na katero so nas opozarjali v mladih letih, da nas bodo ponemčili, danes ni več. Če Slovenci hočemo obdržati svojo kulturo, individualnost, jo lahko. Zato sem prispeval, mislil sem si, da bo morda kaj zanimivega, čeprav mogoče nisem prispeval dosti.

Prav z veseljem bi rad omogočil gostovanje Ljubljanskega okteta. Poznam veliko ljudi v Ženevi, ki jih zanima klasična glasba in bi prišli na koncert. Skušal bi pritegniti tudi domačine in ne samo Slovence. Pesmi kot so Nocoj pa oh nocoj, Sedem si rož, Na trgu, komponirane pred drugo svetovno vojno, so čarobne stvari.

Ob peti obletnici samostojne Slovenije sem na pobudo veleposlanika A. Beblerja sponzoriral koncert kvarteta Tartini in flavtistke Irene Grafenauer. Generalka je bila v mojem salonu, koncert pa v Grand Théâtreu in poželi so velik uspeh.

Za svoje sponzoriranje ne pričakujem reklame. Zame so pravi sponzorji vedno anonimni. Sicer gre za komercialo, jaz pa tega ne maram.

To je izjemno elegantno. Veliko sponzorirate? Rad imam klasično glasbo in sem jo pripravljen podpirati. Žal mi je, da je Opera v Ženevi izgubila peto mesto v svetu, tudi Orchestre de la Suisse Romande ni več to, kar je bil. Rad hodim na koncerte v Bayreuth, Dunaj, Luzern, Zürich. Ljudje, ki imamo denar, vedno upamo, da bomo vložili v novega Mozarta. To je del slave in zadovoljstva, občutek, da si nekaj prispeval.

Od kod izvira vaša družina? Ljubljčan sem, rojen leta 1931. Oče, dr. Ljudevit Merčun, profesor na Medicinski fakulteti, je bil prvi moderni diabetolog v Sloveniji. Takoj po vojni je organiziral diabetološki oddelek na Interni kliniki v Ljubljani in ambulanto za diabetike. Bil je prvi, ki je predpisoval specialne diete za diabetike. Mama mi je umrla, ko sem imel štiri mesece. Imel sem krasno mačeho, ki mi je odkrila lepote klasične glasbe in poskrbela, da smo se otroci lepo razumeli. Obiskoval sem klasično gimnazijo in dve leti študiral pravo v Ljubljani. Leta 1952 so me obsodili in izključili iz vseh visokih šol v Jugoslaviji. Leto in pol sem prebil v zaporu v Mariboru in nato dokončal študij v Beogradu. Leta 1964 sem legalno emigriral v Ženevo.

V čem je bila srčika tega vašega nestrinjanja s sistemom? Moral bi vam pojasniti malo bolj na široko. Sem antinacist, antifašist, antikomunist, antisocialist... Sem liberallec v smislu ločevanja od vseh ideologij. Vedno sem se jim upiral. Verjamem, da je človek svoboden, če se podreja zakonom, ne pa ljudem.

Leta 1952 sem imel zlatenico in sem veliko bral. Rad sem imel Dostojevskega. V Bratih Karamazovih je pred legendo o Velikem inkvizitorju poglavje z naslovom Upor. Ko sem ga prebral, sem si rekel, da človek mora imeti pogum. In sem si to vzel za vodilo. Sem liberalen, pa ne v slovenskem smislu. Ne strinjam se z nobeno slovensko stranko, ker se mi zdi, da se Slovenija še vedno vrti v starih sporih in problemih. Šele vaši vnuki bodo naredili iz Slovenije nekaj velikega, ker ne bodo imeli te strašne zgodovine in se jim ne bo tožilo po obdobju suženjstva, ko je bilo za osnovne stvari poskrbljeno, svobode duha pa ni bilo.

Kaj je oblikovalo vašega duha? Klasična gimnazija v Ljubljani. Bila je čudovita. V mojem razredu smo bili tako komunisti, klerikalci kot liberalci. Iz treh oddelkov nas je približno 60 še živih. Vsi smo naredili izjemno, nadpovprečno kariero. Janko Kos, Borut Lesjak, Igor Ozim, Bogdan Povh, Janez Lajovic, Anton Drobnič. Ni mogoče, da bi bili vsi tako nadarjeni, takšne nas je naredila šola, ki je iz nas izvlekla maksimum. Zato se klasiki še vedno dobivamo in upamo, da bo nekega dne spet prišlo do klasične izobrazbe.

Moj sošolec, fizik Bogdan Povh iz Heidelberga (učenec prof. Peterlina, redni profesor in dekan Univerze v Heidelbergu in direktor Max Planckovega inštituta, leta 2005 dobitnik najvišje nemške nagrade za eksperimentalno fiziko, medalje Stern Gerlach), je podal idejo, da bi nekaj naredili za Slovenijo. Slovenci, ki imamo denar, bi ustanovili fond, iz katerega bi vsak študent, ki je končal fakulteto in je sprejet na eno od čudovitih univerz, kot so npr. Oxford, Cambridge, Harvard in Princetone, dobil štipendijo. Take štipendije bi bile podeljene vsem, ki so sprejeti na podiplomski študij. To je čudovita ideja, ki jo bom podprl.

Zakaj ste emigrirali v Ženevo? Diplomiral sem v Beogradu. Vedno sem si želel postati odvetnik. Menim, da morata biti tako duhovnik kot odvetnik del lastnega naroda, kar pa jaz kot Slovenec v Beogradu nisem bil. Zaposlil sem se v zastopništvu ameriške kozmetične firme Pond's. Generalni direktor za Evropo se je pogovarjal z mano o tem, kaj naj bi naredili, da bi povečali prodajo v Jugoslaviji. Vedno sem preveč stegoval jezik in sem mu rekel, to in to je narobe. Če želite delati normalen marketing tako, kot delajo vsi, ne bo nič iz vas. In pravi, ja potem pa pridite v Ženevo. Pri njih sem delal kot majhen direktorček do leta 1970, ko so mi posodili kapital pod pogojem, da delam zanje samostojno kot zastopnik in pravni svetovalec za Vzhodno Evropo, Sovjetsko zvezo in Srednji vzhod. Bil sem specialist za finančne posle in sem uspel.

Ste bili že poročeni? Z Metko sva se poročila leta 1959 in strinjala sva se, da če ne bova emigrirala, ne bova imela otrok. Metka je diplomirala klavir na konzervatoriju, vendar ni nadaljevala umetniške kariere. Po preselitvi v Ženevo se nama je leta 1966 rodila Maja in čez dve leti še Alenka. Maja je študirala na univerzi Babson v Bostonu. Specializirala se je za človeške vire v velikih podjetjih, dobila podiplomsko delo na Columbia University in tam našla moža. Rodila je štiri otroke in ostala doma. Alenka živi v Švici in ima dva otroka. Tudi ona je študirala v Ameriki na Fairfieldu in pri Christie's. Zanimala se je za umetnost, vendar za materialni del, analizo platen, kamnov in podobno. Tudi ona je po poroki ostala doma.

Je dedi sponzor? Nisem proti temu. Kot pravijo Rusi, moram delati, dokler vnuki ne pridejo do penzije. Nekje sem prebral, da ima žena, ki ne hodi v službo in ima otroke, veliko manjšo možnost, da se loči. Menim, da je ženska kreator vsega življenja, inspirator vsega pri moških so ženske. Tako kot pri računalniku: ženska je kreativni programski del, moški pa to, kar je bilo vnešeno, izprinta.

Ste doma govorili slovensko, imata hčeri kaj slovenske kulture? Malo razumeta. Doma smo govorili francosko in angleško. Metka je bila Slovenka, a je prišla v Srbijo kot otrok, zato je bila njena slovenščina mešanica obeh jezikov.

Hčerki se počutita Evropejki, čeprav sem jima povedal, da njuna genetika ni od včeraj, ampak vsaj sto let nazaj in da izvirata iz slovenske kulture. Bili smo večkrat v Sloveniji, čeprav se nismo nikoli nameravali vrniti v takratno Jugoslavijo. Pokazal sem jima sejno dvorano ljubljanske Univerze, kjer sem bil obsojen. Današnja rektorica, gospa Kocijančičeva, ki je kot redni profesor na Medicinski fakulteti nadaljevala delo v endokrinologiji mojega očeta, mi je odobrila ogled. Gospa Kocijančičeva je

imela tudi glavni govor na proslavi in ob odkritju spominske plošče ob stoletnici rojstva mojega očeta. Ona se še vedno bori za isto stvar, kot sem se sam boril, za neodvisnost visokih šol od oblasti, za akademsko pravico, da lahko govorite, kar želite.

Vsi pravijo, da ste bogati. Kaj ste počeli v življenju, da ste finančno uspeli? A! Kar zapišite, ni problema. Vedno sem imel močno intuicijo in delal sem stvari, ki so bile mogoče neobičajne, ampak sem vedel, da bodo nekega dne uspeli. Rad imam izvirnost. Vedel sem, da bodo moje zamisli nekega dne del finančnega sistema v Evropi. Zame je bilo vedno zelo pomembno, da sem svoboden, samostojen. Posli so prihajali, imeli smo 65 trgovin z visoko kozmetiko v Rusiji in Ukrajini, tovarno v Emmenthalu, bili smo zelo uspešni.

Zelo mi je pomagala klasična izobrazba, občutek, kaj je bistveno, da se ne izgubljaš v podrobnostih. Če mi je danes za kaj žal, da v nečem nisem uspel, je to, da nisem uspel prenesti na nove generacije civilizacije, ki mi jo je dala klasična izobrazba v Ljubljani. Nas niso učili v šoli, da je Prešeren največji na svetu, nas so vzgajali v duhu antične klasike, ob Puškinu, Shakespearju, Stendhalu. Mi smo bili vzgajani v resni evropski civilizaciji in smo v tem našli vrednote in če naše generacije ne morejo prenesti tega na vnuke, potem nekaj ni v redu.

Saj še ni konec. Mislim da gre miselnost v to smer. Gre, samo jim mora to nekdo pokazati. Kadar prevažam vnuke v svojem avtu, vedno poslušamo Čajkovskega, Brahmsa in potem govorimo o arhitekturi, gledališču... Mogoče se jih bo kaj prijelo. Če imate v življenju to našo civilizacijo s kulturo, glasbo, ne rabite prozaca.

Za Slovenijo bom podpiral idejo, da se slovenskim intelektualcem omogoči priti na najboljše univerze, kjer se lahko razvijejo.

Pogrešate soprogo? Zelo, skupaj sva bila skoraj 50 let. Ko je zbolela, sem prodal tovarne in se v polnosti posvetil njej. Ob prvi obletnici njene smrti sem pripravil doma spominski koncert in tudi sam zaigral na klavir. Bilo je ganljivo.

Se videvate z vnuki? Veliko, za moj rojstni dan so prišli vsi iz Amerike in me presenetili. Danes bom šel po vnuka v privatno šolo v Versoix. Kljub temu, da je šola zelo kvalitetna, sem bil proti temu, da bi obiskovala prestižno šolo, kamor otroke pripeljejo livrirani šoferji. Bojim se, da bodo prišle generacije otrok, ki menijo, da jim vse pripada že od rojstva, ne da bi se za to morali potruditi.

Igrate golf? Ne, moja generacija je sklepala posle pri lovu. Fizično in mentalno sem še v redu in zakaj ne bi užival, bral, hodil naokoli po svetu in zaznaval, da sta zunaj jesen ali pomlad. Nekaj časa teh stvari nisem opazil.

In zdaj vas povabim na kosilo, na solato iz rakov, ki sem jo sam pripravil, in na jelena, ki sem ga sam ustrelil. Bordeaux ali bourgogne torej ?

Evelina Ferrar, Irena Sterckx

LUŠTKANA ŠTIMUNGA

V hotelu Chavannes-de-Bogis v okolici Ženeve so zvečer 22. novembra prelepo odmevale slovenske besede. Le kaj se je dogajalo? Hm, kot že nekaj let zaporedoma, je tudi tokrat ob koncu leta potekala večerja v okviru Združenja ženevskih Slovencev. Predsednik Združenja Tadej Vengust in tajnica Irena Sterckx sta se po začetnem seštevanju le ustavila pri številki 58 gostov.

Prijetnemu aperitivu je sledil uradni del z najnovejšimi političnimi novicami iz Slovenije, ki jih je predstavil začasni odpravnik poslov v Švici Branko Zupanc. Gostja večera, pevka Marjetka Popovski, ki se sama spremlja na kitaro, je prebrala pozdravno pismo Jane Čop s Svetovnega slovenskega kongresa in predala darila, ki jih Veleposlaništvu poklanja župan Občine Izola dr. Klokočovnik. Pevka nas je obdarila z majolkami in slovenskim vinom.

Marjetka prihaja iz Izole, s spremljevalcem Vladom Koroščem pa sta bila v Ženevi prvič. Gostila ju je družina Montanini. Aprila je bila gostja pri avstralskih Slovencih. V enem mesecu je gostovala pri različnih avstralskih slovenskih društvih in imela skupaj kar deset nastopov. Nas pa je preko primorskih in istrskih pesmi popeljala na Štajersko, Gorenjsko... po glavni jedi se je dotaknila

prazničnih pesmi in nas tik pred desertom spravila na vrhunec z makedonsko in grško pesmijo. No, zaključek je bil bolj umirjen.

Predstavniki mlajše generacije so morda delovali bolj resno kot starejši, ki so klepetali, da jih ni bilo moč ustaviti. No, večina je neskončno uživala, močna čustva pa so obudila prelepe spomine. »Na oknu glej obrazek bled je pesem, ki sem jo poslušala kot majhna. Kar naenkrat sem se spomnila celotne pesmi,« mi je povedala Lučka Koščak. Seveda pa na tako »luškani štimungi« ni manjkal niti veleposlanik Predstavništva ZN Andrej Logar s svojo delovno ekipo.

Živa Tavčar

OBISK PREDSEDNIKA REPUBLIKE V ŽENEVI

V ponedeljek, 15. septembra 2008 se je predsednik republike dr. Danilo Türk s soprogo Barbaro Miklič Türk udeležil panela « Mednarodni dan demokracije » na Interparlamentarni uniji, kjer je nastopil kot glavni govornik. Popoldan se je srečal z visoko komisarko OZN za človekove pravice Navanethem Pillay.

Na posebno povabilo veleposlanika Andreja Logarja pa se je ob 15.30 v Hotelu Beau Rivage srečal s Slovenci, ki živijo in delujejo v Ženevi.

Sprejema so se udeležili: zaposleni na Stalnem predstavništvu RS v Ženevi - Eva Tomič, pooblaščenica ministrice, namestnica vodje; Boštjan Jerman, minister svetovalec; Marko Ham, tretji sekretar; Anja-Marija Ciraj, MZZ; Jana Krulej, administrativna podpora; Mireille Lezere, tajnica veleposlanika; Matija Kovač, študent.

Barbara Bulc, svetovalka pri Global Fund; dr. Jelka Zupan, WHO; arhitekt Janez Hacin.

Združenje ženevskih Slovencev sva predstavljala predsednik Tadej Vengust in Irena Sterckx.

Predsednika so spremljali Magdalena Tovornik, svetovalka za politične zadeve; Mojca Seliškar Toš, šefinja kabineta in Tanja Kolenc-Koprivc, sekretarka s Protokola.

Veleposlanik Andrej Logar je pozdravil prisotne. To je bil drugi obisk predsednika v Ženevi in ob tej priložnosti mu je želel predstaviti delovno ekipo Predstavništva, predstavnike nekaterih mednarodnih organizacij in Združenje ženevskih Slovencev.

V prijetnem vzdušju smo poklepetali in si izmenjali nekaj besed. Predsednik se z lepimi občutki spominja leta 1991, ko je živel v Ženevi. Presenečen je bil, ker še vedno hranimo Novice in dokumente, kjer je podpisan kot udeleženec ustanovnega sestanka Združenja. Poudaril je neprecenljivo pomoč Janeza Hacina in ostalih Slovencev, ki so takrat živeli v Ženevi, pri ustanavljanju Misije. Prav tako je bil presenečen nad podatkom, da na prireditve pride tudi do 50 ljudi. Menil je, da je skupnost manjša, saj je prihod novih ljudi na delovna mesta v Ženevo majhen. Povedala sem mu, da še vedno poteka pouk slovenskega jezika in predsednik pravi, da je to zelo lepo.

Poklonila sem mu zadnjih pet števil Ženevskih novic in poklepetala s svetovalko Magdaleno Tovornik, ki je bila pred leti vodja Urada za Slovence po svetu. Spomnili sva se seminarja za novinarje, z zanimanjem je sprejela Novice in povprašala, kako je s koordinacijo slovenskih društev po Švici.

Bogat urnik je slovensko ekipo s predsedniškim letalom odpeljal domov. Nekateri so imeli obveznosti že isti večer v Ljubljani, mi pa se bomo še dolgo z lepimi občutki spominjali izjemnega dogodka.

Irena Sterckx

KONCERT OB ZAKLJUČKU SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA EVROPSKI UNIJI

V Bernu je bil 16. junija 2008 koncert ob zaključku predsedovanja Slovenije Evropski uniji. Zasedba Slokar Quartet je izvedla nepozaben koncert. Skupino je pred 35 leti ustanovil Mariborčan, profesor pozavne na glasbeni šoli v Freiburgu am Breisgau ter v Bernu, Branimir Slokar. Z njim igrajo pozavno še Švicar Armin Bachmann, Bolgar Wassil Christov in Madžar György Gyivicsan. Kljub evropskemu prvenstvu v nogometu ter slabemu vremenu je na prireditev namesto pričakovanih 15 prišlo 105 ljudi.

Med povabljenimi obiskovalci so bili tudi predstavniki različnih ambasad. Zanimalo me je njihovo mnenje o koncertu ter o Sloveniji in njenem predsedovanju EU.

Najprej sem se pogovarjala z dr. Hubertom Büchelom iz Liechtensteina: *»Koncert je bil odlično pripravljen. Najbolj me je presenetila izvedba dela Jeux pour quatre - Uroša Kreka. Ostale zasedbe poznam že od prej, vendar sem prvič slišal zasedbo kvarteta pozavn. Zadnja skladba Oj, Triglav moj dom me spominja na slovensko himno. Med predsedovanjem je slovenska ambasada v Bernu vsak mesec organizirala delavnico na temo predsedovanja. Ker prihajam iz majhne države sem predsedovanje Slovenije spremljal z velikim interesom.«*

Ambasador Velike Britanije, gospod Simon Featherstone pravi, da je Slovenija odlično opravila svojo vlogo. Med vsakomesečnimi sestanki se je seznanil z delovanjem slovenskega predsedstva. Pravi, da je bilo predsedovanje harmonično usklajeno, kot ravno izveden koncert štirih pozavn, ki neverjetno lepo zvenijo skupaj.

Švicar Armin Bachmann je prijeten gospod srednjih let, z Branimirjem Slokarjem se je srečal pred 25. leti na specializaciji za pozavno na glasbeni akademiji v Bernu, kjer je bil Mariborčan njegov profesor. Ker sta se odlično ujela, mu je profesor predlagal sodelovanje. Pravi, da je g. Slokar ustvarjalna duša kvarteta. Zasedbo za koncert vadijo 2-3 mesece. V Bernu so igrali: J. S. Bach – Fuga v g-molu, W. A. Mozart – uvertura opere Čarobna piščal, U. Krek – Jeux pour quatre, G. Verdi – uvertura k operi Moč usode, A. L. Webber – odlomki iz Fantoma v operi, G. Rossini – uvertura »Willheim Tell« ter Oj, Triglav moj dom za slovensko publiko. Trenutno prirejajo koncerte po celi Švici. Naslednjo večjo mednarodno turnejo pa pripravljajo v mesecu decembru na Japonskem.

Sogovornikov je bilo na prireditvi ogromno, prijetnega druženja pa je bilo prekmalu konec, saj sta nas pregnala mrz in nogometno razpoložen Bern.

Živa Tavčar

III. KONFERENCA SLOVENSkih ARHITEKTOV IN GRADBENIKOV

Svetovni slovenski kongres je kot nadaljevanje sklopa tradicionalnih srečanj slovenskih strokovnjakov iz sveta in domovine pripravil III. Konferenco slovenskih arhitektov in gradbenikov iz sveta in domovine, ki je potekala 2. in 3. 10. v Ljubljani. Na konferenci so sodelovali tudi Janez Hacin iz Ženeve, Janez Lapajne iz Ardon, Milan Greiner iz Berna in Alojz J. Cerar iz Züricha.

Kdo je Alojz J. Cerar? Po študiju arhitekture pri prof. Ravnikarju sem se znašel na odru ljubljanske Drame kot tehnični šef in scenograf, kjer sem delal z režiserji od Bojana Stupice do Zvoneta Šedlbauerja in se obenem uspešno udeleževal mednarodnih arhitekturnih natečajev. Vendar me je želja po oblikovanju resničnega in ne samo odrskega sveta gnala v svet in na povabilo enega takrat najbolj renomiranih arhitektov sem leta 1968 pristal v Zürichu.

Vodil sem projektiranje züriškega prometnega vozla z glavno železniško postajo, sledili so javni objekti, od bank sredi mesta, preko šol, trgovskih centrov, tovarn in stanovanjskih objektov, do mestnih hiš, natečajev, skulptur itd. Pa tudi tukaj me nagrade in uspehi niso zadovoljili.

Hotel sem poslanstvu priti do dna in odgovoriti na vprašanje, kako arhitektura učinkuje na ljudi, kako jim dviguje kvaliteto življenja. Na ETH v Zürichu sem razvil teorijo vzajemnega delovanja med okoljem in človekom, doktoriral iz tehničnih znanosti in sodeloval s korifejami iz različnih področij, eden od nobelovcev je botroval tudi moji disertaciji. Tako je svobodno umetniško delo dobilo znanstveno in intelektualno osnovo.

Zakaj ste ostali v Švici? Ker se je kmalu po prihodu rodila prva hči Eva, ki je medtem diplomirala iz lingvistike na Züriški univerzi in je tukaj srečna mamica mojih treh vnučkov; tri leta za njo se je rodila Maja, violinistka in muzikologinja, ki od leta 1995 živi v New Yorku in je tam poleg intenzivnega koncertiranja doktorirala na Columbia University. Z možem, ki je profesor kompozicije na Broadwayu v New Yorku sta zelo uspešno izvedla 15 predstav njegove nove multimedijske opere. Maja od njenega devetega leta naprej koncertira z najboljšimi orkestri in glasbeniki po svetu, pomembni skladatelji so ji posvetili svoja dela. Telefonirala si bova spet jutri, po slovensko, se razume.

Zdi se mi, da smo se prav na enem njenih koncertov v Ženevi srečali z gospodom Zego, in takrat se je začela ljubezen z ženevskimi Slovenci.

Nekaj njegovih vtisov s konference: Organizatorke so bile ne samo fejest, ampak fantastične: prijazne, ljubezne, pripravne. Njim gre velika zasluga za uspeh konference. Tudi bivanje v hotelu City je bilo prijetno. Poleg strokovnih vprašanj so visele v zraku tudi splošne teme kot so globalizacija in identiteta, demokracija in vlada, kozmopolitanstvo in zdomstvo.

Vendar najprej o nastopu slovenskih arhitektov živečih v Švici. Po pozdravnih nagovorih in intervjujih za medije je naš doyen, Janez Hacin, zelo živo prikazal svojo pot in dela, Milan Greiner je predstavil svoj vizionarski angažma za minergetske gradnje, Janez Lapajne pa arhitekturne in urbanistične, tudi 4 in 5 dimenzionalne projekte svojega biroja. Moje razmišljanje o bodoči vlogi arhitekta, njegovem formatu in znanstvenem orodju ter zahtevi po več odgovornosti je bilo morda celo prezahtevno.

Prijetno je presenetilo, da je naš kolega in podpredsednik SAZU Marko Mušič že v nagovoru poudaril pomembnost identitete v globaliziranem svetu. Žal potovanje po Sloveniji kaže, da je "uvoz" arhitekturnih idej večji od "izvoza", da je med graditelji premalo zavesti o kvalitetah prvobitne slovenske gradbene umetnosti, ki ima veliko skupnega z našimi predniki Veneti ter njihovimi nasledniki južno od Alp, od Graubündna do Štajerske.

Za nas, ki smo v desetletjih dobili v kri 700 let staro demokracijo, je bilo stalno govorjenje o "državi" malo tuje. Tako je šele na koncu prišlo na dan zakoreninjeno razmerje med "zgoraj" in "spodaj" - naj bo to med arhitekti in gradečimi laiki ali državo in posamezniki ter do bistva demokracije, odprtega, konstruktivnega pogovora o vsem, kar koga tišči. S tem imajo težave vse mlade države. Slovenci smo odgovornost za usodo nekdanj valili na Dunaj, potem Beograd, zdaj Bruselj...

Temo je načel Janez Lapajne s švicarskim urbanizmom brez urbanistov, nadaljeval jo je Milan Greiner z vzpodbudo, naj se vendar ljudje samoiniciativno zavzemajo za njim ustrezne rešitve. Da mora v današnji družbi vsak posameznik prevzeti odgovornost zase, je bil tudi moj plaidoyer za odnos arhitektov do družbe. Hotel sem dodati še "Država, to smo mi!", vendar je že zdavnaj "zvonilo"... Predsednik dr. Pleskovič je konferenco zaključil s predlogom, da bi tudi SSK podprl iniciative.

In ti si edini še tukaj ostal, oj ptiček iz rodne dežele - in nič po krilatih ti sestrah ni žal ? - otožno zdomstvo te sorte je pri današnji tehniki davna preteklost. Ljudje gredo po svetu, ne da bi se kakorkoli morali odpovedati domovini, ki jo vedno nosimo v srcu in dopolnjujemo z novimi svetovi. Morda arhitekti še posebno srkamo iz mladostnih doživljanj domače svetlobe, topografije, pokrajin in mest. Pri tako majhnem teritoriju, kot ga imamo Slovenci, smo hitro na »tujem«, vendar občutek domovine nosimo s sabo, kjer pač smo. Domovine ne izgubimo, jo enostavno razširimo.

Da pri razseljevanju identiteta ostane (jezik, intuitivno sporazumevanje, občutek pripadnosti), je tudi Vaša osebna zasluga. Kar je Ženeva za svet v velikem, je Vaše Združenje ženevskih Slovencev za nas v malem.

Alojz J. Cerar

PRIŠLEK DOMA

Ob 80. obletnici rojstva pisatelja Lojzeta Kovačiča (Basel 8. nov. 1928 – Ljubljana 1. maja 2004) je NUK v Ljubljani pripravil razstavo knjižnega, rokopisnega in slikovnega gradiva.

Pred kratkim je izšla njegova knjiga tudi v francoščini: Lojze Kovačič, Les Immigrés, Tome 1; L'enfant de l'exil, Seuil 2008.

Takole se pisatelja spominja gospa Ljudmila Schmid iz Basla:

Njegov oče Slovenec, priden krojač in krznar, je na svojem poklicnem vandraju spoznal lepo vitko ženo Nemko, šiviljo, ki je bila hči njegovega učnega mojstra v pokrajini Saarland. Mlada družina se je preselila v Basel, ki je bil kulturni in trgovski center ob kolenu reke Rena. Tu se je dvem hčerkam pridružil še najmlajši sin Lojze. Tako je Basel postalo rojstno mesto za pisatelja, najboljšega slovenskega pripovednika 20. stoletja.

Za nas v Švici je njegov pretresljiv stavek "nekateri neumnosti se ne da več popraviti v življenju" posebno pomenljiv: mislil je na svojega ljubljene očeta, ker mu je mati očitala "ko bi bil vendar takrat tega ne storil": ni hotel vstopiti v obrtno zbornico niti sprejeti švicarskega državljanstva. Deček Lojze, Bubi so mu rekli, je v novi domovini Kraljevini SHS molčal celo leto, ker si ni upal govoriti po

slovensko: padec v novo okolje je opisal v vseh svojih delih, romanih, kratkih povestih in tudi otroških knjigah, kjer čutimo njegovo očetovsko ljubezen do otrok. Bil je genijalen ustvarjalec lutkovnih predstav, ki jih je naštudiral z mladimi lutkarji v Pionirskem domu.

Zdi se mi, da je ravno z otroškimi knjigami pripravil podlago za ustanovitev IBBY /International Beaurau of Books for the Young/ v Baslu, ki je praznoval že 50-letnico.

V letu 1997 smo zgradili "kulturni most" v Velikih Laščah in takrat je bil Lojze Kovačič častni gost: veselila ga je razstava o njegovem življenju in delih. Otroci tamkajšnje osnovne šole so zaigrali otroško zgodbo iz mesta Basla. Nikoli ne bom pozabila, kako nam je vsem prisotnim odraslim pripovedoval svojo trdo življenjsko zgodbo: v starosti 10 let je baselski izgon hudo zaznamoval celo družino. Doma pa so pri nejevoljnem stricu Karlu bili odveč! Začel se je boj za preživetje, proti siromaštvu in ponižanju. Očetov jezik slovenščina mu je stekel šele po dolgem opazovanju slovenskih ljudi: govorili so z drugačno melodijo, z drugimi gestami in frazami.

Ko je Kovačič prišel v Bern na naš prvi kulturni dan leta 1995 v Schulwarte, smo še enkrat strmeli ob njegovem pričevanju, kako težko se je oprijel slovenščine, ker je mati govorila samo nemško.

Dvojezičnost je bila vezana na dragega očeta, ki je prekmalu umrl za tuberkulozo. Knjiga o dečku v izgnanstvu je pretresljivo branje, ker se drugi norčujejo iz njegovih jezikovnih težav in ga zaradi matere zmerjajo s "hajlhitler". V Prišlekih pripoveduje, kako so po vojni izgnali sestro in mater iz Jugoslavije; obe sta umrli v taborišču, Lojzeta pa prisilijo v uniformo Hitlerjeve mladine, Hitlerjugend. V trilogiji Prišleki doživljamo dramatične posledice politike in ideoloških prelomov, ki se zrcalijo v življenju opisanih oseb.

Zelo grenko je tudi sprejeti pisateljevo smrt ravno na dan 1. maja 2004, ko je Slovenija vstopila v Evropsko unijo! Po težkih življenjskih razočaranjih je razumljivo, da je bil Kovačič skeptičen in je pripomnil: « Prej je bil Dunaj naša orientacija, potem Beograd in zdaj bo Bruselj. »

Naša evropska integracijska gibanja pa ne smejo zakriti slovenske enkratnosti in ponosna sem, da je švicarski klub v Sloveniji podelil Kovačiču priznanje za njegovo delo, ki ga je napisal s švicarskim miselnim vzorcem v ljubljenskem slovenskem jeziku!

Ljudmila Schmid

MLADI PALESTINCI

V petek, 17. oktobra, je bil v templju Saint Gervais v Ženevi koncert namenjen združenju, ki sem ga ustanovila pred nekaj meseci, « Jeunes Paléstiiniens en Chemin ». Za kakšno združenje gre? Za kakšen koncert je šlo?

Že več let redno hodim v Palestino in Izrael, v Sveto deželo, da bo krajše. A naj se tisti, ki še vedno ne sprejmejo zgodovinskega dejstva, da je tam živel Jezus, imenovan Kristus (iz grščine Χριστός = z oljem maziljeni), ne vznemirjajo preveč, meni je "sveto" vse, kar mi pomaga razumevati sebe, da tako lažje razumem druge. Tako sem v življenju spoznala veliko "svetih" ljudi, a verjetno nobeden od njih ni svetnik. Z leti sem tam spoznala precej ljudi. Zanimivo, prav letos poleti sem ugotovila, da srečam sredi Jeruzalema lahko več znancev, celo prijateljev, kot pa če se sprehajam sredi rodne Ljubljane.

Pred tistimi, ki tam živijo, imam ogromno prednost. Hočem reči, da se lahko svobodno premikam iz enega konca na drugega, ne da bi me motilo kaj drugega kot nešteti check pointi. Kljub temu, da potujem z lokalnimi prevozi, nimam težav. Se mi pač na obrazu vidi, da nisem od tam. V skrajnem primeru imam pa tudi evropski potni list.

Vsega skupaj sem preživela tam že več mesecev in izkušnje imam z obeh koncev. Prijatelji in znanci so od vsepovsod, pripadajo različnim cerkvam, civilni družbi ali so agnostiki. Eni so bolj angažirani, drugi manj. A vsi so na tak ali drugačen način žrtve razkola, ki uničuje mirno sobivanje med vsemi, ki živijo tam. Ne gre le za žide in Palestince. Gre za izraelske državljane, ki so lahko Arabci, se pravi Palestinci, ki pa so lahko muslimani ali kristjani. Le-ti pa so lahko grški katoliki (se pravi melkiti), rimokatoliki, grški pravoslavci, maroniti, nekaj manj kot dvajset krščanskih cerkev je tam. Izraelski državljani so lahko tudi židje iz Francije, Poljske, Amerike, Etiopije, Maroka, lahko so verni ali ne. Židje so lahko aškenazi ali sefaradi, ortodoksni ali liberalni. Lahko so tudi pred kratkim prišli iz Rusije ali Ukrajine, rekli, da so židje, a prva stvar, ko so se naselili v Galileji, je bila ta, da so vprašali, kje je pravoslavna cerkev...

Na palestinskem ozemlju pa so seveda le Palestinci, saj izraelskim državljanom iz « varnostnih » razlogov izraelske oblasti ne dovolijo preko check pointov, tisti ogromni devetmetrski zid je pa tudi alpinistom težko preplezati, ne da bi jih opazil kakšen izraelski ostrostrelec. Tako sem lahko srečala ljudi, ki imajo bližnje sorodnike na drugi strani zidu, a jih ne morejo obiskati, ne smejo, niti za praznike, niti za pogrebe, ne za poroke. Vsaka družina pozna to. A malo govorijo. Preveč boli. Kdo bi vedel, kaj bolj boli! To, da ne morejo pokramljati okoli kave? Da se ne morejo skupaj razveseliti? Da ne vejo, kako zares živijo na drugi strani? Ali to, da nihče nima pojma, kako bo?

Vsakdo od njih ima svojo strategijo zaščite pred to atomizacijo družbe. Nasilje (tega je razmeroma malo, čeprav nas obveščajo zlasti o tem!), iskanje možnosti za izselitev v tujino, vsak zase, prezir, vzvišenost, pač različne reakcije. A malo je tistih, ki iščejo zблиževanja z onimi na "drugi strani". To je nerealna želja, neuresničljiva.

Cilj mojega združenja je pa prav v tem. Da bi dala možnost mladim Palestincem z obeh strani zidu, da se spoznajo. Da preživijo skupaj par dni na potovanju, kjer bodo imeli možnost srečati še druge mlade iz tujine. Da bodo lahko na najbolj enostaven način živeli mogoče dva tedna tako, kot pač živijo mladi po Evropi. Navezali stike, če srečajo in spoznajo take, s katerimi bi lahko vzdrževali izmenjave. Kjer bi popolnoma svobodno lahko izbrali družbo, ne glede na kulturne, družbene ali ideološke vplive.

Julija sem šla torej v Sveto deželo, da bi srečala take mlade in jih pripravila na tako potovanje. Da jih pripravim tudi na možnost (ki se žalostno napoveduje), da do potovanja ne bo prišlo. Na moje veliko prijetno presenečenje, so bili pripravljene sodelovati tudi, če ne bi bilo dovolj denarja za uresničitev načrta. Močno upam, da nam bo to uspelo. Kako rada bi prisostvovala prizoru, ko se teh par Palestincev sreča... in potem... in potem spoznajo, kako imajo skupno zgodovino in da je mogoče tudi od njih odvisno, če imajo skupno prihodnost, z vsemi tistimi, s katerimi delijo tisti konček sveta.

V Betlehemu sem nekaj dni spala pri prijateljici Veri. Na betlehemske univerzi predava anglofonsko žensko literaturo. Vdova je. Mož ji je umrl pred dobrim letom, potem ko se je zdravstveno ves izmučen vrnil iz izraelskih zaporov. Dve hčerki od njenih petih otrok igrata violino. Izbrani sta bili v mladinski palestinski orkester, ki je celo poletje v Ramali vadil z nekim nemškim mladinskim orkestrom z namenom, da grejo skupaj na turnejo v bližnjevzhodne države. Tu ne bi govorila o konzularnih in drugih težavah.

Prvi koncert so izvedli v Jeruzalemu, na pomembnem palestinskem festivalu Jebuz, ki se odvija na odprti sceni v Grobnici kraljev. Kakšen ponos za Vera! A le kako naj sproščeno izraža svoj ponos, ko pa ga ne more deliti! S kom?! Dobro ve, da nihče od družine ne bo mogel na koncert. Kako neki, saj nimajo dovolilnice, da bi šli preko check pointa do le petnajst kilometrov oddaljenega Jeruzalema. Vera tiho in neizrazno trpi. Tega le v pogledu ne more skriti. Tega so se navadili vsi, ki imajo skupno usodo, vsak ima svojo težo in obliko trpljenja. Nikomur iz Cisjordanije ni prizanešeno. In tako, kaj bi! Tudi veselje so se naučili prikrivati.

Ampak Vera bi tako rada šla na koncert!! In peljala s seboj še svojo najmlajšo hčerko, ki Jeruzalema skoraj ne pozna. Nobene možnosti ni, da bi polnoletna brata šla skozi check point! Kar tako, le zato, ker njuni sestri igrata v nekem palestinskem orkestru! Pa kaj še! Vera sicer lahko gre skozi check point, je ena od redkih iz Betlehema, ki ima propustnico za par tednov. Njena mladoletna hčerka ne more sama, le v spremstvu matere. A Vera nima vstopnic za koncert, hčerki jih nikakor nista mogli dobiti.

Telefonirala sem prijatelju Palestincu iz Jeruzalema, ki ima potovalno agencijo. Priskrbel nama je dve vstopnici in tako smo lahko šle vse tri! Seveda njima niso prizanešene nobene preiskave. Pregled Verine izkaznice z vseh zornih kotov, prstni odtisi, prehod skozi ne vem kakšne žarke... Z grozo sem opazovala tisto, kar je bilo meni prizanešeno. Samo zato, ker imam tisti rdeči potni list! Obe ubogljivo in pohlevno prenašata poniževanje, medtem ko v meni vre. Poslušam, kako se z druge strani blindiranega stekla nekaj zadira nad njima v hebrejščini. V Izraelu sta dva uradna jezika, hebrejščina in arabščina... "Orwell! Učenček si pred tem, kar je sedaj tukajšnja resnica!!"

Komaj sem zdržala do avtobusa na "drugi strani". Težko sem se zadržala, da nisem planila v jok, od samega besa, nemoči, bolečine, da to lahko dela človek drugemu človeku! Težko sem to skrivala pred hčerko. In ko me je Vera videla, je bila presenečena. Mogoče je bilo to najhujše! Presenečena je bila, da me lahko presune to, kar je zanjo vsakdanje!

Moj Bog, kako je hčerka poskakovala po Jeruzalemu! Kot da bi se počutila svobodnejšo! Šle smo na pijačo, dovolj časa smo še imele do koncerta. Vera mi je napovedala, da bo prvi del koncerta le instrumentalni, v drugem pa bodo pele tri odlične palestinske pevke. Nobene od njih nisem poznala. Najprej Hačaturjan, nato pa pevke Dima, Rim in še ena Rim. Le na pol sem verjela Veri, ko mi je o njih govorila z navdušenjem. Pa bi vendarle že morala vedeti, kako skriva svoja občutja! Kako prav je imela. Vsaka od pevk je imela svoj stil, a vse so imele v sebi nekaj nenavadno močnega, silovitega, prepričljivega. Obe Rim sta zveneli bolj narodno, očitno je velik poudarek na besedilu, ki ga seveda nisem razumela. Popolnoma nekaj drugega pa je Dima, zato tudi bolj presenetljiva. Dima je operna pevka z izrazito izučnim glasom, pozneje sem izvedela, da se je šolala na konzervatoriju v Toulousu in da je lani končala pariškega, oba z nagrado. Sedaj pa je svobodna umetnica. Z navdušenjem je podprla moj načrt in predlagala, da organiziramo koncert v prid projektu.

Počutila sem se, kot da bi mi z neba padlo čudovito darilo, ne da bi prav vedela, kaj naj z njim. Nikakor ga nisem mogla odkloniti, saj je Dima mlada nadarjena pevka, ki bi jo z veseljem rada predstavila svojemu okolju. Povrhu pa še v korist projekta. A kako naj vendar organiziram koncert v Ženevi, ko pa o takih zadevah nimam pojma.

Zahvaliti se moram župniji Saint Gervais, ki je brezplačno posodila tempelj s čudovito akustiko in odličnimi orglami. A potem je bilo treba najti spremljevalca in tudi tu se moram zahvaliti Jean-Louisu Sironu.

Nekaj dni po mojem povratku je umrl eden od največjih sodobnih pesnikov. Ne Palestinec, enostavno pesnik, Mahmoud Darwich. Tako smo posvetili polovico večera njemu, polovico pa Dimini umetnosti.

Dima Bawab je v Ženevi še neznana pevka. Publika je prišla bolj zato, ker je bil večer posvečen Palestini in projektu. Nihče si ni predstavljal, da bo doživel tako izvrsten koncert. Redki so tudi poznali silovito moč Darwichevih pesmi. Večer je bil enostavno veliko umetniško doživetje, do katerega je lahko prišlo le, ker so se združile in uskladile dobra volja, radodarnost in prepričanje, da se ovire da preprečiti s sodelovanjem in spoštovanjem naših skupnih različnosti. Dima nam je z Bližnjega vzhoda prinesla to, kar bogati njeno umetnost, evropsko klasično glasbo. Pela je Pergolezija, Mozarta in Bacha. Jaz pa sem brala v odličnem francoskem prevodu (Elias Sambar) palestinsko poezijo Mahmouda Darwicha.

Mogoče ste dobili kakšen odgovor na začetni vprašanje. Če želite vedeti še več o združenju in če bi se mu mogoče celo želeli pridružiti, ne oklevajte.

Razen mene, ni v njem še nobenega Slovenca. Če pa vam je žal, da niste bili na koncertu, sem prepričana, da bo Dima z veseljem spet prišla in nam zapela mogoče kaj iz prejšnjega in novega repertoarja, pripravljenega na primer v sodelovanju z John-Eliot Gardinerjem.

Duša Zgonec

SLAVJE V HÜNENBERGU

V nedeljo 29. junija smo se v velikem številu zbrali Slovenci iz vseh delov Švice, da skupaj z našim duhovnikom Davidom Taljatom praznujemo 15. obletnico posvetitve v duhovniški stan.

Slavje se je pričelo s slovensko mašo na prostem ob prijazni kapelici Weinrebenkapelle pri Hünenbergu, ki leži na gričku posajenim z vinsko trto, nedaleč od jezera in mesteca Zug. Čudovito vreme, praznično vzdušje, veliko veselja, lepo slovensko petje in glasba so pripomogli, da smo skupaj preživeli nepozaben dan.

Naši rojaki iz tega dela Švice so poskrbeli za odlično hrano in postrežbo, vse je potekalo brezhibno in v veselem razpoloženju. Miza se je kar šibila od vseh dobrot, ki smo jih bili deležni, posebno so se izkazale ženske pri slaščicah in izvrstnem pecivu, kateremu se ni bilo mogoče odreči. Pokazalo se je, kako zelo naši rojaki v Švici cenijo svojega duhovnika in tudi to, da so Slovenci radodarni in veseli ljudje, ki mislijo drug na drugega in uživajo v veseli družbi.

Leto se že skoraj nagiba h koncu, vendar v spominu še enkrat oživljam to krasno doživetje in želim ponovno izreči bravo vsem tistim, ki so s svojim trudom in delom prispevali k uspehu tega slavlja ter še enkrat vse najlepše želje Davidu.

Sonja Montanini

ROMANJE V EINSIEDELEN

V nedeljo, 28. septembra 2008, je bilo v Einsiedelnu zelo svečano in veselo - slavili smo 40. obletnico Slovenske misije. Gre za tradicionalno prireditev, vseslovensko jubilejno romanje slovenskih rojakov iz Švice, kneževine Liechtenstein, sosednjega Predarlškega v Avstriji, Nemčije in mogoče še od drugod, ki jo vsako leto organizira Slovenska misija. Vsi prisotni, ki smo se udeležili te proslave, smo tako nehote postali del naše štiridesetletne zgodovine.

V nedeljo zjutraj smo se zbrali Tamara Veyrat, Jasna in Gianni Reginato, naša obiskovalka iz Japonske, Hirufumi, in jaz z namenom, da se udeležimo Svetega križevega pota. V lepem sončnem dnevu se nas je na pot odpravilo 60 Slovencev, vodili sta nas dve nuni. Ob tej priložnosti smo se zahvalili sestri Aureliji, ki je praznovala 80. letnico in živahno dirigirala pevskeemu zboru v cerkvi. V prelepem okolju nas je vse skupaj povezovala predana molitev, občutek povezanosti in to ne le v jezikovni enosti (slovenstvu), ampak tudi v enosti z Bogom.

Dopoldansko srečanje se je nadaljevalo s slovesno sveto mašo v prenovljeni baročni baziliki. Mesto se že leta uvršča med najbolj poznana romarska središča v Evropi. Pa tudi sicer to mesto radi obiskujejo številni Švicarji in turisti, predvsem zaradi prelepe narave, jezera in neponovljive pokrajine. Mnoge pa zaradi njihove pobožnosti privabi predvsem cerkev, v kateri se nahaja znana Črna Marija.

Z veseljem nas je sprejel naš duhovnik David Taljat. Najprej nam je zaželel dobrodošlico, nato pa je dal besedo Francu Krambergerju, mariborskemu nadškofu, ki je sem pripotoval prav zaradi tega dogodka. V izredno lepi cerkvi so tudi njegove tople besede, ki nam jih je namenil, delovale na prav poseben, vzvišen način.

Kosilo so nam pripravili v Dorfzentrumu in na naše veliko presenečenje smo si lahko naročili celo slovenska vina, pinot noir in rizling iz primorskega Kopra. To je bila istočasno tudi priložnost za medsebojno prijateljsko druženje, predvsem s tistimi, s katerimi se ne srečujemo tako pogosto pa jih vedno znova zelo radi vidimo. V isti dvorani se je popoldne odvijala tudi slavnostna kulturna prireditev.

Kulturni program so nam pripravili gostje iz Slovenije - koncert pevskega zbora župnije Sv. Jožefa Delavca iz Idrije, pod vodstvom Stanke Močnik. To je bil njihov prvi veliki nastop zunaj Slovenije. Spored koncerta je bil izredno bogat in lep.

Seveda je bilo treba slovesno obeležiti tudi naš lastni jubilej, predvsem, kako je minilo teh 40 zgodovinskih let. Sledili so nagovori, predstavnica nas Slovencev, Slavica Amrein, pa je povedala: »Veliko lepega smo že doživeli skupaj!« in prav ta stavek je na nek način postal moto tokratnega druženja. Ne samo v Einsiedelnu, ampak tudi druženja Slovencev v Švici in po svetu. V svojem govoru je naštel in se spomnila vseh patrov in sester, ki so sodelovali ali sodelujejo z Misijo v Švici.

Slišim, da nas je bilo okoli 1000 Slovencev to zadnjo nedeljo v septembru v Einsiedelnu. Vsi skupaj smo občutili in izrazili hvaležnost za vse, kar je bilo do sedaj narejeno, nato pa smo nazdravili kar trem 40-letnicam – našemu župniku Davidu Taljatu, jubileju Slovenske misije in vsem tistim, ki so z dvignjeno roko potrdili, da so tudi sami v Švici že točno 40 let (Tamara in jaz tudi...) - »Kolikor kapljic toliko let,...«

Eva Dimčovski

ŽALOSTNA ZGODBA, KI JI NI VIDETI KONCA

Za božič leta 1994 je odšel takrat 14 letni Jean-Marc iz Lozane na počitnice k babici v Slovenijo.

V čudovito beli, s snegom pokriti prestolnici, je pod ogromnim božičnim dreveščkom prepeval otroški pevski zbor. Ljubljancani so se pripravljali na praznovanje in tekali po zadnjih nakupih. Bilo je kot v pravljici, zvončki so cingljali, božički in dedki Mrzci so se sprehajali s polnimi koši mandarin in jih delili.

Že naslednji dan pa je prišlo do tistega, kar se nikdar ne bi smelo zgoditi. Huda prometna nesreča, ki je za vedno spremenila življenje vsej družini. Tragedijo je povzročil voznik, ki je vozil brez predpisane zimske opreme. Jean-Marcova babica je bila ubita na licu mesta, fant pa je po politraumatizmu ostal na ljubljanski kliniki tri tedne v globoki komi in za vedno ostal 100% invalid za vsako delovno tržišče. Prepeljali so ga v Lozano, kjer je ostal na dolgoletnem zdravljenju in rehabilitaciji.

Od takrat je minilo 14 let. Prav toliko let pa fantova družina išče resnico in pravično invalidsko odškodnino. V Sloveniji so se počasi odvijali kazensko preiskovalni procesi. Fantova mama Vida, ki je pustila službo in se posvetila negi, se z jekleno voljo bori za pravico. Pravi, da se je po nesreči zbrala cela veriga sleparjev, ki je preprečila, da bi dobila odškodnino, s katero bi lahko preživela.

Počasi in s pomočjo privatnega detektiva odkriva vso resnico in dejstva. Ugotovljeno je bilo, da so celo sodišča naslavljala uradna priporočena vabila za oškodovanega otroka, ki ne govori in ne razume slovenščine, kar na naslov obdolženca v Ljubljani. S ponarejenim podpisom so postopali na sodiščih in preprečili, da bi dobila v Švico sodne akte in vabila na kazenske obravnave. Še več, sodišče je ukazalo izdelavo izvedeniškega zdravniškega mnenja kar plastičnemu kirurgu, ki ni v svojem življenju videl bolnika, kaj šele da bi ga pregledal in z njim govoril.

Sodišče je obdolžencu kazen odpustilo. Jean-Marc in njegova mati sta vložila tožbe proti povzročitelju in množici vpletenih v proces, vendar so njuna dokazovanja sistematsko zavržena. Številni odvetniki, ki jih je dodelilo sodišče, so zaradi osebnega poznanstva s toženimi zavrnili zastopanje.

»Septembra 2007 sva bila vabljeni na civilno obravnavo na sodišče v Ljubljani. Prisoten je bil sodni tolmač iz Ljubljane. Pridružil se je v velikem stresu in nervozi. Obravnava se je odvijala v ogromni napetosti. Kar nekaj ur se je moral Jean-Marc mučiti in poslušati tolmača, ki ga kljub prijaznemu razlaganju ne more dojemati. Njegova utrujenost in izčrpanost ga vodita do skrajnosti. V njegovih očeh in vedenju telesa je zaznati višek utrujenosti in prihod eksplozije. Ne more več. Pada že v nezavest, ko mu v zadnjem trenutku priskočim na pomoč. Morava zapustiti sodno dvorano. Popije nekaj vode in pomagam mu s pomirjevalnimi zdravili.

V hotelu se zruši na posteljo in vpije kot pretepena žival...«Zakaj, zakaj, zakaj jaz? Le kaj sem ti storil ljubi Bog, da me danes tako kaznuješ...« Zdravila in nevroleptiki začnejo učinkovati. Mladenič zaspi z edino mislijo – željo po maščevanju.

Na dan naše obravnave je bil narejen poskus atentata z bombo na sodišču v Ljubljani. O tem so pisali vsi mediji. Sodišče je bilo tega dne diskretno izpraznjeno. Naša obravnava je kljub vsemu potekala. Sodišče se je očitno hotelo izogniti škandalu in je ni preklicalo. Sicer pa to ni nič novega, velikokrat so bile obravnave preklicane zadnji trenutek, ko sva bila že v Ljubljani,» se grenko spominja Vida.

In zdaj je minil še en žalosten božič, ko se borita s spomini, občutkom nemoči in krivice.

Vida Jordan, Irena Sterckx

TABOR SLOVENSКИH OTROK

Zadnjič sem bila v koloniji pred dobrimi štiridesetimi leti na Vranskem. Takrat sem bila zelo vesela, da sem se kot otrok iz Opatije in z morja, znašla v drugačnem okolju. To je bila zdravstvena kolonija, da se otroci malo zredijo. Danes je situacija čisto drugačna. Skoraj bolj bi potrebovali kolonijo za hujšanje. Tokrat pa sem šla v kolonijo kot vzgojiteljica.

Svetovnemu slovenskemu kongresu sem ponudila prostovoljno pomoč pri izvedbi tabora za otroke slovenskih rojakov po svetu, ki so stari od 10 do 15 let. Veselila sem se, da bom prvič v življenju obiskovala «Veselo šolo slovenskega jezika». Slovenščine sem se namreč naučila doma v Opatiji od mame in pri bakici in dideku v Mariboru, slovenske šole pa nisem nikoli obiskovala.

Jana Čop in Luka Klopčič sta me z veseljem sprejela v kolonijo in dobila sem svojo skupino učencev, za vse udeležence pa sem pripravila tudi tri različne likovne delavnice. V Ženevi sem našla sponzorja, tovarno svinčnikov »Caran d'Ache«, ki nam je podarila svinčnike, radirke in zanimive barvice. Z delom na Debelem rtiču smo začeli v soboto, 26. julija. To je bil že 12. tabor. Zbrali so se otroci iz različnih držav: Švedske, Italije, Nemčije, Avstrije, ZDA, Hrvaške, Srbije in Velike Britanije.

Program je bil vesel in po prvem dnevu medsebojnega spoznavanja se je vzdušje sprostito in začele so se sklepati prave prijateljske vezi. Nekaj otrok se je poznalo že iz prejšnjih taborov in so bili veseli ponovnega srečanja. Enoletna odsotnost se skoraj ni opazila...

Naš dan se je začel z jutranjo telovadbo - z dobre pol ure hoje do šole v Ankaranu, kjer je potekal pouk slovenskega jezika. Trije učitelji so vodili tri stopnje slovenščine - z začetniki se je ukvarjal Gregor, s tistimi, ki so že nekaj znali, Alenka in s strokovnjaki Špela. Šola je bila priljubljena in lepo sprejeta.

Prvi dan je bila na sporedu delavnica plezanja na Črnem Kalu. Vodil jo je Silvo Karo, strokovnjak na tem področju. Omogočil nam je, da smo plezali po visoki skali in občutili vsaj malo tistega, kar občuti sam med plezanjem čez zahodno steno Bhagirathija III v indijski Himalaji. V ponedeljek smo obiskali Divaško jamo na Krasu. Zunaj je vse žarelo od poletnega sonca, notri pa je bilo prav mrzlo. Ogledali smo si približno eno tretjino jame in se nato vrnili na morje.

V torek popoldne je bil na vrsti izlet z ladjico v Izolo, kjer smo se pogostili z najboljšim sladoledom in se vrnili v tabor šele za večerjo. V sredo je bila na vrsti prva likovna delavnica. Otroci so se je veselili in se res potrudili. Pripravila sem različne modele in lotili so se risanja. Svinčniki, ki so na videz izgledali povsem običajno, so se v hipu spremenili v barve, če smo jih le raztopili z vodo in čopičem – iz tega so nastali pravi akvareli.

Četrtek je bil poln nemirnega pričakovanja saj je bila na programu že druga najavljena delavnica: « Window Color ». To so posebne barvice, ki so sprva tekoče, čez noč se strdijo in narejeno sliko elektrostatično nalepimo na okno. Tako je vsak otrok pripravil plastificirano dekoracijo za na okno ali ogledalo in jo odnesel domov. Zanimanje za delavnico je bilo veliko in udeleženci so bili zelo veseli svojih izdelkov. Zvečer je bil na programu »Koper by night« - malo z avtobusom in malo peš. Prijazen obisk mesta, disko glasba, ki je zvenela z vseh strani, sladoled za vse, nato pa nazaj v taborova domovanja.

V petek smo se z avtobusom peljali v Ljubljano - obiskali smo Šolski muzej. Tako so lahko otroci « in vivo » videli razliko med poukom danes in tistim izpred nekaj desetletij. Po vrnitvi je bilo na programu še zadnje kopanje, zadnje.... Resnično naše zadnje in je vse izgledalo prav grozljivo. Zavedali smo se, da naslednji dan odhajamo, da ne bo več druženja, da se ne bomo več učili, skupaj sprehajali, pripravljali športna tekmovanja.

Po športnem večeru smo otroke še povprašali, kaj bi jih veselilo kot « zadnje-zadnje ». In so si želeli še eno likovno delavnico. Resnično sem bila presenečena in istočasno zadovoljna. Presenečena, ker še nikoli nisem imela likovne delavnice z otroki ob desetih zvečer, zadovoljna pa, ker sem jim očitno pripravila nekaj, kar jih je veselilo in so si želeli še več.

Seveda ni mogoče opisati prav vsega. Lepih trenutkov, smeha, mazanja polovice otrok s kremo proti komarjem, sladoleda, ki mi ga je podaril mali udeleženec... Skozi pogovore, učenje, petje, risanje, igro in športne aktivnosti, smo mi, voditelji, otrokom poskušali predstaviti naše vrednote, slovensko kulturo in jezik ter razvedrilo. To je bila priložnost, da se družijo, da bolje spoznajo Slovenijo, da izboljšajo svoje znanje slovenščine in ne pozabijo svojih korenin, domovine svojih prednikov. In še posebna zahvala gospodu Milanu Starcu, ki je vsem učencem podaril slovensko zastavo z drogom.

Sama sem se takoj po taboru vrnila domov, sicer neprespana, ampak zadovoljna. Obogatila so me nova prijateljstva, zadovoljna sem, da sta delavnici lepo izpadli, da smo bili super ekipa voditeljev in da so me vsi sprejeli, ne kot belo vrano iz Švice, ampak kot pedagoga, ki je prišel pomagat, da mladi rod slovenskih rojakov iz celega sveta preživi skupaj nepozaben teden skupnega druženja.

Eva Dimčovski

NA PRAZNOVANJU 500. OBLETNICE TRUBARJEVEGA ROJSTVA V VELIKIH LAŠČAH JE BILA TUDI ŠVICARSKA DELEGACIJA IZ LÜTZELFLÜHA

Partnerska naveza med občinama Lützelflüh in Velike Lašče preko društva „Kulturni most“ je edinstvena v Sloveniji in deluje že deset let. To sodelovanje je zadnje čase zelo dejavno. Švicarske prijatelje so povabili tudi na praznovanje 500. obletnice Trubarjevega rojstva. Povabilu smo se z veseljem odzvali in v Velike Lašče smo odšli z delegacijo devetih Švicarjev, predstavnikov tamkajšnje občine in člani društva. Takoj po sprejemu smo bili deležni gostoljubja Kukljeve gostilne in še isti večer smo prisostvovali občinski reviji pevskih zborov na Turjaškem gradu. Prebivali smo pri gostiteljskih družinah.

Naslednji dan je bil rezerviran za voden ogled našega glavnega mesta. Po ogledu sta v predverju švicarskega Veleposlaništva v Ljubljani rogista Kristjan in Martin zaigrala na alpska rogova in s tem vzbudila veliko zanimanje. V nemški čitalnici smo prisluhnili knjižničarju gospodu Čopu, ki nam je predstavil ta oddelek Centralne tehniške knjižnice. V Narodni galeriji smo si ogledali razstavo Slovenski impresionisti in njihov čas 1890–1920, ki obeležuje predsedovanje Slovenije Evropski uniji

in 90-letnico Narodne galerije. Po vrnitvi v Velike Lašče smo se oglasili tudi v prenovljenih prostorih knjižnice Velike Lašče.

Že v sobotnem jutru je bil v zraku praznični utrip. Na trgu v Velikih Laščah je bilo živahno. Pričel se je Trški dan, kjer so ponujali okusne izdelke podeželskih žena in čebelarjev, pa suhorobarjev ter ostalih obrtnikov. Obenem je v Velikih Laščah prvič zadonela melodija iz alpskih rogov, ki sta jo izvedla švicarska rogista. To pa je bilo za domačine nekaj posebnega, saj je izvajanje tovrstne glasbe v Sloveniji najbrž velika redkost.

Piknik na Velikem Osolniku pri cerkvici sv. Lovrenca je bil nekaj edinstvenega, saj je jasno vreme omogočilo razgled skoraj po vsej občini in še mnogo dlje. Zopet sta zadonela rogova in tu so domačini šele začutili, kako mogočno mora to zveneti visoko v švicarskih gorah. Poskusili so skoraj vsi, a iz instrumentov so prihajali precej klavni, bolj rezgetanju podobni glasovi ali pa jih sploh ni bilo. Zvečer smo se gostje iz Švice udeležili slavnostne akademije ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja, ki je bila v Levstikovem domu. Kar nekaj besed je bilo izrečenih s strani župana Tonija Zakrajška, kjer smo lahko začutili, da sodelovanje med obema občinama zavzema pomembno mesto med dejavnostmi vseh društev in organizacij v občini Velike Lašče.

V nedeljo 8. junija 2008 je bila osrednja slovesnost v rojstni vasi Primoža Trubarja na Rašici, ki je počastila obletnico njegovega rojstva in s tem obudila spomin na prvega moža slovenske reformacije. Rašica se je odela v zastave in že v dopoldanskih urah se je iz Trubarjevega gaja razlegala praznična glasba. Vsi gostje iz Švice smo bili uradno povabljeni tudi na osrednjo državno proslavo, ki je bila na Rašici. Bili smo navdušeni nad nivojem in dovršenostjo predstave in dobil sem občutek, da smo šele sedaj povsem začutili pomen tega praznovanja za slovenski narod in državo. Švicarji so izjavili, da so počaščeni, ker so bili povabljeni na tako pomembno obletnico. Prireditelj je kljub slabemu vremenu obiskalo več kot 3000 ljudi. Slovesnosti so se udeležili visoki predstavniki slovenskega političnega in družabnega življenja.

Kot pika na i pa je bilo po prireditvi še spominsko fotografiranje s predsednikom države dr. Danilom Türkom in kratek razgovor z njim o sodelovanju obeh občin. Po prireditvi smo se skupaj udeležili še ekumenskega bogoslužja in proslave v Škocjanu, kjer je bil Trubar verjetno na isti dan, kot je bil rojen, tudi krščen. Ob vsem povedanem so se mene najbolj dotaknile besede iz uvodnega nagovora škocjanskega župnika dr. Eda Škulja: »Če nas je Slovence Trubar nekoč ločil, nas danes združuje.« Da je to mogoče ne samo med Slovenci različnega mišljenja ampak tudi med različnimi narodi in različne veroizpovedi, dokazuje prav povezava preko društva Kulturni most Švica-Slovenija, ki je prerasla že v pravo prijateljstvo in je edina tovrstna povezava med dvema občinama Velike Lašče-Lützelflüh.

Ko smo se v ponedeljek zjutraj poslovili kot resnični prijatelji, se je na dolgo pot proti Švici zarisala še ena nevidna vez, ki bo krajšala razdaljo med nami, presegala ovire različnosti in opogumljala obe strani za nova srečanja in sodelovanje. Potrebno se je zahvaliti obema občinama, ki sta vsaka na svoj način prispevali in dali finančno podporo.

Milan Greiner
predsednik slov.društva „Kulturni most Švica-Slovenija“, Bern

SREBRNA

Lučka Koščak je na razstavi z naslovom Srebrna predstavila izbrana dela iz svojega dosedanjega opusa, ki je nastajal več kot dvajset let in zajema množico najrazličnejših upodobitev s skupnim izhodiščem v človeški figuri. Izbor prinaša vpogled v celoto skozi tri sklope male plastike - portreti, figure, angeli - in predstavitev večjih kiparskih del v obliki fotografij, katerih avtorja sta Tone Stojko in Li Weingerl. Razstava je bila na ogled do 24. decembra v galeriji Schwarz v Ljubljani.

TIŠINA

V sklopu meseca fotografije je razstavljala svoja dela Metka Vergnion. Razstava z naslovom Tišina je bila na ogled oktobra in novembra v galeriji Fotografija v stari Ljubljani, ki jo vodi Barbara Čeferin. Njen namen je popularizirati kakovostno fotografijo in jo približati širši slovenski javnosti.

Galerija je bila ustanovljena oktobra 2003 kot prva privatna galerija, specializirana za avtorsko fotografijo v Sloveniji.

NOVICE OD TU IN TAM

- Štefan Srša je postal srečni očka korenjaku Milanu. Čestitke mladi družini.
- Akademik prof. dr. Boštjan Žekš, nekdanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je postal prvi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu.
- Svetovni slovenski kongres je soustanovitelj Združenja ženevskih Slovencev, arhitekta Janeza Hacina, predlagal za njegovo vsestransko delo za državno odlikovanje.
- Pri založbi Karantanija v Ljubljani je izšla dvojezična izdaja kratke povesti švicarskega avtorja Jeremiasa Gotthelfa (1797-1854) «Dedkova nedelja/Der Sonntag des Grossvaters». Tiskana je obojestransko, z ene strani slovensko, z druge nemško. Knjiga je izšla na pobudo in s sodelovanjem slovenskega društva Kulturni most Švica-Slovenija iz Berna, Veleposlaništva Švice v Sloveniji, ki je prevzelo stroške tiskanja in društva Gotthelf-Stube, Lützelflüh, ki je financiralo prevod knjige.
- Koordinacijskega sestanka slovenskih društev, ki je bil 8.11.2008 na Veleposlaništvu, se je udeležilo 18 predstavnikov 12 društev. Sestanek je vodil Tadej Vengust. Zapisnik je pripravil novi uslužbenec, tajnik Veleposlaništva, podpredsednik Združenja, Jure Kozamernik. Vsako društvo je pripravilo podroben pregled dveh prireditev, eno s pozitivnimi izkušnjami in eno manj uspešno. Osnovne težave so povezane z upadanjem števila članov in financami. Težko je tudi pridobiti nove ljudi za vodilna mesta v društvih. Udeleženci so sklenili, da bi vzpostavili skupno spletno stran, ki bi olajšala delo društvom ter pripomogla k njihovi vidljivosti in dinamičnosti.
- V letošnjem avgustu, simbolično 8.8.2008 ob 8.uri, je zaživel nov spletni portal www.slovinci.si, namenjen Slovencem po svetu. Osnovna ideja portala je na enem mestu omogočiti dostop do aktualnih informacij o Slovencih izven meja, se srečati z delom institucij, ki so v Sloveniji odgovorne za sodelovanje s Slovenci po svetu ter predstaviti vsa slovenska društva v tujini. Predsednik Tadej Vengust je posredoval podatke o Združenju. Od zdaj naprej so najave naših prireditev tudi na omenjenem portalu. Na njem je dostopna tudi osrednja revija za Slovence zunaj meja domovine «Moja Slovenija».
- Alenka Maver pokloni zgodovinsko knjigo Janka Modra «Kralj Samo», prvi del nikoli dokončane trilogije. Zainteresirani jo lahko pokličete.
- Izšla je prva zgoščanka Saske Suermondt s pesmicami za otroke «Saska circus», 17 chansons pour les tout petits, Saska & Hélène Bohy.
- V soboto, 8.11.2008, je OOSM Veseli Martin Solothurn-Bern-Basel organiziral že 34. Martinovanje. Prišlo je okoli 350 obiskovalcev, ki jih je do pol štiri zjutraj zabaval dober ansambel Svetlin. Zanimivo je bilo opaziti mnogo novih obrazov, ki so prišli prvič na to prireditev. Prišlo je tudi 70 Švicarjev in celo 20 Italijanov, ki so želeli videti, kako poteka Martinovanje. Torej, multikultura se je začela, obdržati moramo še našo, slovensko kulturo in tradicijo, sporoča Milan Greiner. Naslednje Martinovanje bo 14.11.2009 v Zuchwilu pri Solothurnu. A gremo?
- Slovenijo je obiskala britanska kraljica Elizabeta II. Predsednik RS ji je poklonil čajni komplet iz porcelana, ki sta ga izdelala Katja in Jure Bricman, umetnika, ki smo ju gostili na skupinski likovni razstavi v Bernu. Ornamentalno sporočilo izhaja iz ornamentike na londonskem Big Benu in iz naglja, značilne slovenske rože, ki je najpogosteje zastopana v tradiciji slovenske ornamentike.
- Na spletni strani www.omnibus.se/beseda se nahaja zbirka slovenskih elektronskih knjig za vse, ki imajo daleč do prave knjigarne. Izbirate lahko med 297 knjigami različnih zvrsti in avtorjev.
- Kaj je DLIB.SI? Digitalna knjižnica Slovenije je spletni portal za dostop do digitaliziranega znanja in kulturnih zakladov. Ponuja prosto iskanje po virih in dostop do digitalnih vsebin – revij, knjig, rokopisov, zemljevidov, fotografij, glasbe in priročnikov. Dostop do zbirk je brezplačen. Namenjena je vsem uporabnikom interneta, še posebej je privlačna za raziskovalce, saj jim nudi obsežno virtualno zbirko gradiva z različnih znanstvenih področij.

V Slovenski bibliografiji tako lahko npr. poiščete knjige od leta 1989 dalje, zemljevide in atlase, muzikalije, audio-video gradivo, zvočne zapise, elektronske publikacije od leta 1990 dalje. Trudijo se, da bo zbirka vsebovala podatke o vsem gradivu, ki je izšlo v slovenskem jeziku ali je njegov avtor

Slovenec ali pa ga je izdala slovenska založba. Pri razvoju DLIB.SI sodeluje Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani v sodelovanju z domačimi podjetji, ki ponujajo sodobno tehnologijo in drugimi javnimi zavodi na področju kulture in znanosti. Obiščite spletno mesto www.dlib.si.

ESPERANTO IN ANITINA POTOVANJA PO SVETU

Pred nekaj meseci sem obiskala Kreto. Ob povratku sem se ustavila v Atenah, kjer sem srečala skupino grških esperantistov, ki so mi razkazali to čudovito mesto. Ko se je dan prevesil v večer, sem vsa navdušena in polna občudovanja pred sabo zagledala razsvetljeno atensko akropolo, ki je na seznamu Unescove svetovne dediščine. Evropska civilizacija se je začela pisati tudi na približno dve tisočletji in pol stari akropoli.

Akropola s Partenonom je vidna od vsepovsod, saj se dviga dobrih 150 metrov nad dolino Ilissios. Bila sem očarana nad tem pogledom in moje misli so poromale v stare čase, ko se je v teh krajih še govoril stari grški jezik koinè. To je bil splošni, skupni jezik, ki so ga v helenistični dobi uporabljali v vseh grško govorečih deželah.

Esperantisti iz vsega sveta se pogosto srečujemo na kongresih, ki so redno organizirani v različnih mestih po svetu. Pred kratkim sem se udeležila svetovnega kongresa v Rotterdamu in še pred tem sem prisostvovala na "Asia Esperanto kongres" v Bengaluru, Indiji. V nedeljo, 29. julija 2007 pa je bila v Mariboru slovesna otvoritev 7. kongresa evropske esperantske unije (EEU). V mestu ob Dravi so se zbrali udeleženci iz 32 evropskih držav. To je bila tudi idealna priložnost za promocijo mesta in njegovih potencialov. Uspešno izveden kongres je tudi dobra popotnica mestu Maribor pri kandidaturi za Evropsko prestolnico kulture leta 2012. Gotovo je tudi vsem znano, da je bil Tito navdušen esperantist.

V začetku leta 2009 se bom udeležila esperantskega kongresa v Avstraliji v Sydneyu in zatem me bo pot ponesla v Bjalistole na Poljsko, rojstni kraj L.L. Zamenhofa, izumitelja esperanta. Poljski zdravnik Zamenhof je svoje prvo delo »Lingvo internacia« objavil leta 1887 pod psevdonimom Doktoro Esperanto, (zdravnik upanje).

Na mojih potovanjih po svetu se počutim povsod kot doma, saj se esperantisti iz vsega sveta sporazumevamo med sabo v tem mednarodnem jeziku, ki naj bi pripomogel k jezikovni enakopravnosti med narodi in doprinesel večje medsebojno razumevanje.

«Gis la revido», Anita Altherr Perič

Takole smo pri družini Montanini pričakali pevko Marjetko Popovski.

Tamara Veyrat, Gianni Reginato, David Taljat, Eva Dimčovski, Jasna Reginato v Einsiedelnu

Anita je ganjeno prisluhnila napevom

Janez Hacin

Miša Dobranja, Vida Jordan

Milan Greiner s švicarsko delegacijo v Velikih Laščah

Marjetka Popovski

Janez Merčun, Irena Sterckx

Metka Vergnion, Evelina Ferrar

Tadej Vengust, Irena Sterckx, predsednik RS Danilo Türk s soprogo

Štefan Srša z medvedkom za sina

Marjan Struna s pevko Marjetko

NE POZABITE

februar

07.02.09

Dan slovenske kulture – Prešernov dan, kulturna prireditev in skupna proslava vseh Slovencev v Švici, FL in na Predarlskem, Zentrum Rössli, Kehrsatz ob 16.00 uri

marec

občni zbor Združenja ženevskih Slovencev
(datum in kraj bosta javljena naknadno)

junij

06.06.09

36. zaključna prireditev Dopolnilnega pouka slovenščine Slovenski otroci vabijo, Küssnacht pri Zürichu

14.06.09

piknik Združenja ženevskih Slovencev
(kraj in ura bosta javljena naknadno)

V prostorih Stalnega predstavništva pri OZN, Rue de Vermont 37-39 v Ženevi, bodo konzularni dnevi v torek, 24.02.09 in 25.08.09 od 14.00-17.00. Zaželjena je predhodna najava (031 310 90 14 ali rok.mlinar@gov.si).

Dopolnilni pouk slovenščine poteka v Lozani/Prilly ob četrtkih od 16.00 do 19.00.
Poučuje Jasmina Lepoša (076 506 60 12 ali jleposa@yahoo.com).

Prvi petek v mesecu, razen med počitnicami, poteka maša v slovenskem jeziku v Ženevi.
www.slomisija.ch

Ženevske novice izdaja / Editeur:

Združenje ženevskih Slovencev / Association des Slovènes de Genève

Združenje je bilo ustanovljeno 19. julija 1991.

Predsednik: Tadej Vengust

Podpredsednik: Jure Kozamernik

e-mail: slovenijage@hotmail.com

Spletna stran: www.slovinci.org

Urednica: Irena Sterckx Militarev

Av. de Florissant 37, 1008 Prilly

Tel: ++ 41 21 625 31 69

e-mail: irena.sterckx@bluewin.ch

Uredniški odbor: Evelina Ferrar, Jure Kozamernik.

Ženevske novice izidejo dvakrat letno s finančno podporo Urada vlade RS za Slovence po svetu. Prvič so izšle januarja 1992.

TEKOČI RAČUN:

UBS Genève, 433156,29-240 (Association des Slovènes de Genève)